

บันทึก

เรื่อง ทบทวนข้อหาหรือเรื่องฐานะของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและเทศมนตรี
ของเทศบาลตำบลที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือที่ มท ๐๓๑๓/๕๖๒๖๘ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปได้ว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑)ได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พ.ศ.ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ซึ่งเป็นการยกฐานะเทศบาลตำบลปากเกร็ดเป็นเทศบาลเมืองปากเกร็ด และกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปากเกร็ดเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปากเกร็ด และให้คณะเทศมนตรีของเทศบาลตำบลปากเกร็ดเป็นคณะเทศมนตรีของเทศบาลเมืองปากเกร็ด นอกจากนั้น ยังกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปากเกร็ดเพิ่มขึ้นและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีแต่งตั้งเทศมนตรีเพิ่มขึ้นเพื่อให้มีจำนวนครบตามที่กฎหมายกำหนดด้วย แล้ว เห็นว่า เมื่อพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองปากเกร็ดมีผลบังคับใช้แล้ว ท้องถื่นนั้นจะพ้นจากการเป็นเทศบาลตำบลปากเกร็ดนับตั้งแต่วันที่ถูกละเปลี่ยนแปลงฐานะ และเมื่อเทศบาลตำบลพ้นสภาพไปแล้วสมาชิกสภาเทศบาลตำบลปากเกร็ดและคณะเทศมนตรีของเทศบาลตำบลปากเกร็ดย่อมพ้นสภาพไปด้วย การที่ในร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะมีบทบัญญัติให้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเดิมเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่และให้คณะเทศมนตรีของเทศบาลตำบลเดิมเป็นคณะเทศมนตรีของเทศบาลเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่จึงไม่อาจกระทำได้นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ มาตรา ๑๓^๒และมาตรา ๑๙^๓ มิได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลต้องสิ้นสุดลงเมื่อ

๑บันทึก เรื่อง ฐานะของสมาชิกสภาตำบลและคณะเทศมนตรีของเทศบาลตำบลที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๑๐๔๙ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม

๒มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ท้องถื่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วอาจถูกละเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ท้องถื่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะตามความในวรรคก่อน ให้พ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ถูกละเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สินหนี้ สิทธิและสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิม ให้โอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ในขณะเดียวกันนั้นและบรรดาเทศบัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้ว คงให้ใช้บังคับต่อไป

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

๓มาตรา ๑๙ สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลย่อมสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภาเทศบาล

(๒) ตาย

มีการเปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาล และเมื่อพบบัญญัติของกฎหมายมิได้บัญญัติไว้ การขยายความในข้อกฎหมายน่าจะขยายความในทางที่เป็นคุณโดยไม่ลิดรอนสิทธิของสมาชิกสภาเทศบาล โดยให้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปากเกร็ดเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปากเกร็ด และให้เลือกตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปากเกร็ดเพิ่มขึ้นให้มีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเมือง และให้คณะเทศมนตรีเทศบาลตำบลปากเกร็ดเป็นคณะเทศมนตรีเทศบาลเมืองปากเกร็ด ตามร่างฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ดังกล่าวเสนอให้ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่า ตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง^๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลพ.ศ.๒๔๙๖ เทศบาลใดที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะย่อมพ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมและได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลประเภทอื่นต่อไปหรือยุบเลิกไป ดังนั้น เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ ท้องถื่นนั้นจะพ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป และเมื่อฐานะของการเป็นเทศบาลเดิมไม่มีอยู่แล้ว องค์การเทศบาลตามมาตรา ๑๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ ซึ่งได้แก่สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีจึงย่อมต้องพ้นสภาพไปพร้อมกันกับเทศบาลนั้นด้วย การ

(๓) ลาออก โดยยื่นใบลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

(๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สอบสวนแล้วสั่งให้ออกโดยเห็นว่าไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลนั้น

(๖) สภาเทศบาลวินิจฉัยให้ออก โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เทศบาล มติในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่สภาเทศบาลลงมติ หรือ

(๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออก โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือเสื่อมเสียแก่เทศบาล หรือราชการ ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือไม่มาประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติด ๆ กันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

การวินิจฉัยชี้ขาดตาม (๔) ให้ศาลแขวง หรือในกรณีที่ไม่มีศาลแขวงให้ศาลจังหวัด วินิจฉัยตามวิธีพิจารณาสำหรับศาลนั้น ๆ แต่การชี้ขาดของศาลดังกล่าวย่อมไม่กระทบกระเทือนการที่สมาชิกนั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ในสภาก่อนที่จะมีการชี้ขาด

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒), ข้างต้น

^๕มาตรา ๑๔ องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี

ที่พระราชกฤษฎีกาฯ จะมีบทบัญญัติให้สมาชิกสภาเทศบาลเดิมเป็นสมาชิกสภาเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และให้คณะเทศมนตรีของเทศบาลเดิมเป็นคณะเทศมนตรีของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ จึงไม่อาจกระทำได้ เพราะสมาชิกสภาเทศบาลเดิมและคณะเทศมนตรีของเทศบาลเดิมได้พ้นสภาพไปพร้อมกันกับเทศบาลเดิมแล้ว นอกจากนั้น การที่พระราชกฤษฎีกาฯ จะมีบทบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มขึ้นให้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดจะทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลที่จะมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนหนึ่งมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ถึง ๕ ปี ซึ่งจะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖^๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาเทศบาลมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี และการที่พระราชกฤษฎีกาฯ จะมีบทบัญญัติให้คณะเทศมนตรีของเทศบาลเดิมเป็นคณะเทศมนตรีของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่และให้มีการแต่งตั้งเทศมนตรีเพิ่มขึ้นให้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดก็จะมีปัญหาว่าคณะเทศมนตรีนั้นมิใช่เป็นคณะเทศมนตรีซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งขึ้นด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาลของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้นตามมาตรา ๓๗^๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ด้วย ดังนั้น ในการเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลจึงไม่อาจมีบทบัญญัติในพระราชกฤษฎีกาฯ เกี่ยวกับสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีตามร่างฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอได้

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๓๗

^๖มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละห้าปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระให้เลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนแล้วแต่กรณี ให้เต็มตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดเก้าสิบวัน แต่สมาชิกสภาเทศบาลที่เข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗มาตรา ๓๗ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล